

Laki

rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 3 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikostorjunnasta Tullissa annetun lain (623/2015) 3 luvun 4 §:n 1 momentti, 6 §:n 4 ja 5 momentti, 13 §:n 3 momentti, 21 §:n 2 momentti, 26 §:n 1 momentti, 44 §:n 3 momentti, 49 §, 53 §:n 2 momentti, 55 §, 57 §:n 1 momentti ja 60 § sekä
lisätään 3 luvun 6 §:ään uusi 6 momentti ja 11 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

3 luku

Salainen tiedonhankinta

4 §

Televalvonta ja sen edellytykset

Televalvonnalla tarkoitetaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 3 §:n 36 kohdassa tarkoitetun viestinnän välittäjän hallussa olevien välitystietojen hankkimista viestistä, joka on lähetetty mainitun pykälän 43 kohdassa tarkoitettuun yleiseen viestintäverkkoon tai siihen liitettyyn viestintäverkkoon kytketystä teleosoitteesta tai telepäätelaitteesta taikka vastaanotettu tällaiseen osoitteeseen tai laitteeseen, sekä teleosoitteen tai telepäätelaitteen sijaintitiedon hankkimista taikka osoitteen tai laitteen käytön tilapäistä estämistä. *Välitystiedolla* tarkoitetaan mainitun pykälän 7 kohdassa tarkoitettuun käyttäjään tai 30 kohdassa tarkoitettuun tilaajaan yhdistettävissä olevaa viestiä koskevaa tietoa, jota viestintäverkoissa käsitellään viestien siirtämiseksi, jakelemiseksi tai tarjolla pitämiseksi.

6 §

Televalvonnasta päättäminen

Lupa voidaan antaa ja päätös tehdä luvan antopäivästä tai päätöksen tekopäivästä alkaen enintään kuukaudeksi kerrallaan, ja lupa tai päätös voi koskea myös luvan antamista tai päätöksen tekemistä edeltänyttä määrättyä aikaa, joka voi olla kuukautta pidempi.

Televalvontaa koskevassa vaatimuksessa ja päätöksessä on mainittava:

- 1) toimenpiteen perusteena oleva tullirikos ja sen oletettu tekoaika tai toimenpiteen perusteena oleva vaara;
- 2) henkilö, jonka voidaan perustellusti olettaa syyllistyneen 1 kohdassa tarkoitettuun rikokseen tai henkilön ollessa tuntematon toimenpiteen kohteena oleva teleosoite tai telepäätelaitte;
- 3) tosiseikat, joihin henkilöön kohdistuva epäily ja televalvonnan edellytykset perustuvat;
- 4) suostumus, jos se on televalvonnan käytön edellytys;
- 5) luvan voimassaoloaika kellonajan tarkkuudella;
- 6) televalvonnan suorittamista johtava ja valvova pidättämiseen oikeutettu tullimies;

HE 107/2023 vp

HaVM 1/2024 vp

EV 2/2024 vp

7) mahdolliset televalvonnan rajoitukset ja ehdot.

Pidättämiseen oikeutettu tullimies päättää toimenpiteen kohteena olevista telesoitteista tai telepäätelaitteista lukuun ottamatta tilanteita, joissa 5 momentin 2 kohdassa tarkoitettu henkilö on tuntematon. Päätöksessä on mainittava perustelut toimenpiteen kohteena olevien telesoitteiden tai telepäätelaitteiden valitsemiselle.

11 §

Peitelty tiedonhankinta ja sen edellytykset

Tulli saa kohdistaa henkilöön peiteltyä tiedonhankintaa tietoverkossa tullirikoksen estämiseksi, jos henkilön lausumien tai muun käyttäytymisen perusteella voidaan perustellusti olettaa hänen syyllistyvän rikokseen, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta.

13 §

Tekninen kuuntelu ja sen edellytykset

Tullilla on oikeus tullirikoksen estämiseksi vakituiseen asumiseen käytettävän tilan ulkopuolella olevan henkilön tekniseen kuunteluun. Tullille voidaan antaa lupa myös viranomaisten tiloissa olevan rikoksen johdosta vapautensa menettäneen henkilön tekniseen kuunteluun. Kuuntelu voidaan toteuttaa kohdistamalla se tilaan tai muuhun paikkaan, jossa tiedonhankinnan kohteena olevan henkilön voidaan olettaa todennäköisesti oleskelevan tai käyvän. Tulli saa kohdistaa pelkästään tekniseen laitteeseen kohdistuvaa teknistä kuuntelua laitteen sijaintipaikasta riippumatta.

21 §

Telesoitteen tai telepäätelaitteen yksilöintitietojen hankkiminen

Tulli saa käyttää 1 momentissa tarkoitettujen tietojen hankkimiseksi ainoastaan sellaista teknistä laitetta, jota voidaan käyttää vain telesoitteen ja telepäätelaitteen yksilöimiseen. Liikenne- ja viestintävirasto tarkastaa teknisen laitteen tässä momentissa tarkoitettun vaatimustenmukaisuuden sekä sen, ettei laite ominaisuuksiensa vuoksi aiheuta haitallista häiriötä yleisen viestintäverkon laitteille tai palveluille.

26 §

Järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan ja valvottuun läpilaskuun osallistuminen

Sen estämättä, mitä 25 §:ssä säädetään, yksinomaan tietoverkossa tehtävää peitetointia suorittava tullimies saa osallistuessaan järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan hankkia toimitiloja taikka kulku- tai muita sellaisia välineitä, osallistua henkilöiden, esineiden tai aineiden kuljettamisen järjestämiseen, hoitaa taloudellisia asioita taikka avustaa rikollisryhmää muilla näihin rinnastettavilla tavoilla, jos erittäin pätevin perustein on voitu olettaa, että:

1) toimenpide tehdään ilman hänen myötävaikutustaan;

- 2) tullimiehen toiminta ei tule aiheuttamaan vaaraa tai vahinkoa kenenkään hengelle, terveydelle, vapaudelle taikka merkittävää vaaraa tai vahinkoa omaisuudelle; ja
3) avustaminen edistää merkittävästi toiminnan tavoitteen saavuttamista.
-

44 §

Menettely tuomioistuimessa

Jos henkilö on 6 §:n 5 momentin 2 kohdan mukaisesti tuntematon ja tuomioistuin on myöntänyt luvan televalvontaan, se saa tutkia ja ratkaista luvan myöntämistä uuteen telesoitteeseen tai telepäätelaitteeseen koskevan asian vaatimuksen tehneen tai hänen määräämänsä tullimiehen läsnä olematta, jos on kulunut vähemmän kuin kuukausi samaa estettävää tullirikosta koskevan lupa-asian suullisesta käsittelystä. Asia voidaan käsitellä mainitun tullimiehen läsnä olematta myös, jos tiedonhankintakeinon käyttö on jo lopetettu.

49 §

Kuuntelu- ja katselukiellot

Teknistä kuuntelua, teknistä katselua ja teknistä laitetarkkailua koskeviin kieltoihin sovelletaan pakkokeinoina 10 luvun 52 §:ää kuuntelu- ja katselukielloista.

53 §

Ylimääräisen tiedon käyttäminen

Ylimääräistä tietoa saa käyttää myös, jos ylimääräisen tiedon käyttämisellä voidaan olettaa olevan erittäin tärkeä merkitys tullirikoksen selvittämiseksi ja rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kolme vuotta vankeutta tai kyse on tullirikoksena pidettävästä huumausainerikoksesta.

55 §

Televalvonnan, teknisen kuuntelun ja teknisen laitetarkkailun keskeyttäminen

Jos käy ilmi, että televalvonta kohdistuu muuhun kuin luvan kohteena olevalta henkilöltä lähtöisin olevaan tai hänelle tarkoitettuun viestiin taikka että teknisen kuuntelun kohteena oleva henkilö ei oleskele kuunneltavassa tilassa tai muussa paikassa, tiedonhankintakeinon käyttö on tältä osin keskeytettävä niin pian kuin mahdollista sekä tällaiset televalvonnalla saadut tiedot ja kuuntelulla saadut tallenteet sekä tällaisilla tiedonhankintakeinoilla saatuja tietoja koskevat muistiinpanot on heti hävitettävä.

Velvollisuus keskeyttämiseen sekä tallenteiden ja muistiinpanojen hävittämiseen koskee myös teknistä laitetarkkailua, jos käy ilmi, että tarkkailu kohdistuu sellaiseen luottamukselliseen viestiin, jota koskevasta televalvonnasta ja muusta teknisestä tarkkailusta kuin laitetarkkailusta säädetään tässä luvussa, taikka että toimenpiteen kohteena oleva henkilö ei käytä tarkkailun kohteena olevaa laitetta.

57 §

Salaisen tiedonhankintakeinon käytöstä ilmoittaminen

Televalvonnasta, suunnitelmallisesta tarkkailusta, peitelystä tiedonhankinnasta, teknisestä tarkkailusta ja valvotusta läpilaskusta on viipymättä ilmoitettava tiedonhankinnan kohteelle kirjallisesti sen jälkeen, kun tiedonhankinnan tarkoitus on saavutettu. Salaisen tiedonhankintakeinon käytöstä on kuitenkin ilmoitettava tiedonhankinnan kohteelle viimeistään vuoden kuluttua sen käytön lopettamisesta. Henkilöön kohdistettua televalvontaa koskevassa ilmoituksessa on yksilöitävä toimenpiteen kohteena olleet teleosoitteet ja telepäätelaitteet.

60 §

Viestinnän välittäjän avustamisvelvollisuus ja pääsy eräisiin tiloihin

Viestinnän välittäjän on ilman aiheetonta viivytystä tehtävä televerkkoon televalvonnan edellyttämät kytkennät. Sama koskee myös niitä tilanteita, joissa Tulli toteuttaa televalvonnan teknisellä laitteella. Viestinnän välittäjän on lisäksi annettava pidättämiseen oikeutetun tullimiehen käyttöön hallussaan olevat teknisen seurannan toimeenpanoa varten tarpeelliset tiedot.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2024.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa oleviin salaisiin tiedonhankintakeinoihin sovelletaan tämän lain säännöksiä.

Helsingissä 22.3.2024

Tasavallan Presidentti

Alexander Stubb

Valtiovarainministeri Riikka Purra